

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Cap. 7. de Episcopatum diuisione

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98615)

non Diaconatum, & reliqua Episcopalia munia exercere possunt, vel in locis ibi deputatis, vel saltem consentiente Episcopo Diocesano exequuntur, quod tamen prohibet dict. caput quamuis deinde si Episcopi sunt, quomodo in pagis, & villis constituuntur, contra regulam tex. in cap. 1. de privileg. & in cap. illud, & in cap. Episcopi 80. distinct. quibus probatur solum maioribus Ciuitatibus Episcopos esse praeficiendos. Obstat tandem cap. Chorepiscopi ead. distinct. 68. ubi Damianus Papa Chorepiscoporum institutionem improbat, ut prauam & Sacris Canonibus, & scripturae contrariam, quia in illis nullum habent fundamentum, sed potius constat solos duos gradus maiorum, & minorum Sacerdotum Christum Dominum instituisse: vnde cum synodo Neocaesariensi sic liceat colligere, CRISTVS Dominus solos duos gradus Episcoporum scilicet, & Presbyterorum instituit, Chorepiscopi non sunt Episcopi, ut ipsa nominis etymologia sonat, quia loco sunt Episcoporum, ergo ut Presbyteri sint oportet, quod si despiciunt esse Presbyteros nihil sunt, nam tertius Ordo nec Sacris Litteris, nec Pontificis Canonibus reperitur. Quare concludendum est Chorepiscopos ex Ecclesiae institutione nihil aliud fuisse quam Presbyteros, quibus credentur res praecipue temporales, & cura pauperum, & elemosynarum, & aliqua ministeria Episcopalia, veluti ut conferrent minores Ordines, inter quos erat Subdiaconatus illis primis temporibus cap. erubescant 32. distinct. c. miramur de seruis non ordinandis, & dixi de officio, & potest. Episcopi, & sic postea eorum ambitione crescente gerebant se pro Episcopis, suoque officio non contenti auebant maiores Ordines, & omnia Episcopalia exercere, & aliquando consecrationem, quae Episcoporum est propria, extorquebant, & ideo merito eorum Ordo ab Ecclesia damnatus est in dicto capite Chorepiscopi, & post antiquiores explicat Conrad. Brun. de Ceremoniis lib. primo, cap. quarto. Carranc. in summa Concil. in Damas. epistol. 4. pag. mibi 77. Döllus ubi supra, & latè post multos quos refert Henriquez in summa lib. 10. cap. 23. §. 2.

23. Praedictos omnes Episcoporum gradus quamuis quoad Ordinis potestatem ipso iure Diuino instituti non differant, ut supra cap. 1. probauimus, quoad tamen praelationum, & dignitatum gradus ex Ecclesiae institutione, & ab ipso iure humano processisse, probant tex. in cap. in illis, & in cap. nulli 99. distinct. ubi Primatum institutio refertur ad Apostolos, & eorum successores. Nam certum est omnem potestatem regiminis, seu iurisdictionis immediate provenire ab ipsa Ecclesia, & saltem quoad modum, & inter singulos inferiores distributionem à Romano Pontifice pendere, & consequenter ab humano iure cap. ita Dominus 19. distinct. cap. quoties 24. quaestione prima explicat suar. tom. 4. disputat. 25. sectione prima à numero. quarto, & praecipue numero decimo, igitur quamuis fateri oporteat istos Praelatos quoad Episcopalem Ordinem, qui apud omnes vnus est, iuris Diuini esse, quoad potestatem tamen iurisdictionis, seu regiminis per quam distinguuntur, iuris esse humani, ut bene explicat Francisc. Euseb. consil. 125. numer. 45. volum. 1. Omphr. Pavin. de Primatu Petri p. 3. diuis. 6. pag. 243.

24. Verum huiusmodi maiores praelationes Primatum, & Archiepiscoporum ad ius Diuinum esse referendas, contendunt Ruge. dist. tract. in praefat. in princip. Pygi. de ecclesiast. hierarch. lib. tertio cap. primo. Henriquez dict. libro decimo, cap. 30. in princip. Duenb. reg. 72. limit. 2. Pro quibus facit auctoritas tex. in cap. 1. 99. distinct. ibi, diuinae, & ecclesiasticae leges poni, & esse iusserunt, cum aliis, quae ex D. Paul. ad Ephes. 4. tradit Pygi. de diuersitate ministeriorum in Ecclesia Dei, refertur in cap. cum ex inuincto de hereticis.

25. Prima tamen opinione uti veriori retenta Bursatus dist. consil. 125. à numero decimo sexto, respondet ad praedictas auctoritates quibus probari videtur harum dignitatum institutionem ad legem Diuinam esse referendam, ut scilicet loquantur de lege Diuina latissime sumpta, iuxta quatuor modos, quos ibi explicat secundum primum prout dicitur de lege Canonica, ut in cap. nimis de iureiurando, & cap. in scripturis 19. dist. Verum melius considerabis in Patriarchis, seu Primatibus duo distincta reperiri, Episcopalem scilicet Ordinem omnibus communem, ex ipsius CRISTI institutione, & regimen Praelationis ex Apostolorum ordinatione, non improprie igitur Patriarchas leges Diuinae poni iusserunt, si Ordinis potestatem respicias, atque sollicitudinem Episcopalem, quae omnibus Episcopis communis est, atque etiam ecclesiastica, quatenus ad praelationem spectat. Neque nouum est quod idem nomen Primatis ex eadem oratione iuxta diuersos respectus diuersimode accipiat, scilicet respectu legis Diuinae, quoad Episcopatus Ordinem: respectu ecclesiasticae, quoad praelationem: sicut videmus in cap. in aliquibus §. ille quippe de decimis, quia decimae respectu congruae sustentationis ad legis Diuinae debitum referuntur, respectu quotae ad consuetudinem, ut post Con. lib. primo variar. cap. 17. numer. secundo, testatur tenere Theologos omnes Gutier. Canon. lib. primo, cap. 21. numer. 9. & sub praedicta distinctione docent praxis Episcop. parte prima verbo decima in princip. Antonius Fernandez Lustan. in examine Theologiae moralis, parte prima ad 7. praeceptum Decalogi cap. 13. §. 3. Malders. de iustitia, & religione tractat. 10. titul. de decimis dub. 21. §. contraria nihilominus. Moneta de decimis cap. 4. quest. 2. numer. 27.

S Y M M A R I U M.

1. Episcopatum diuisio qualiter à Dno Petro facta fuerat, ostenditur.
2. Praelatorum ecclesiasticorum gradus ad imitationem Gentilium, eorumque Flamminum, & Archiflaminum Diuini Petrum ordinasse, qui teneant, ostenditur.
3. Praelatorum ecclesiasticorum gradus ad Caesares Hierarchiae similitudinem institutos fuisse vixit tenet sententia.
4. Declaratur rex. in cap. illis 80. distinct. & in cap. 99. dist.
5. Roma dicto summo idololatriae pontificatu, subrogatum est caput totius terrestris sanctitatis, summus scilicet Christianae Religionis Pontifex.
6. Flamines à quibus, & ad quid instituti, remissum.
7. Episcopi non in villis, & castellis, aut municipiis sed in maioribus populis, & frequentioribus Ciuitatibus sunt praeficiendi.

8 Parochi ſeu Plebani in Caſtellis, & modicis Ciuitatibus ab Episcopis ponuntur.

9 Plebani non omnes ſunt Parochi, ſed illi tantum, qui maius habent beneficium.

10 Parochiarum diuiſio à Dionyſio Pont. incipit.

11 Ciuitatis ad ſubſtantiam requiritur, quod habeat Episcopum, ſecundum vnā ſententiam, cuius contrarium ponitur numer. 12. & ſub diſtinctione reſoluitur numer. 13.

DE EPISCOPATVVM

Diuiſione.

CAP. VII.

T melius, quæ vniuerſo Chriſtiano populo opus ſunt prouideretur, & vt perturbatio omnis, & confuſio tolleretur, vtque cum ex fidelibus aliquis crearetur Episcopus, illico ſciret quatenus facultas ſua, iuriſdictioque extenderetur, rectè Diuus Petrus Vrbes, & loca pro ſingulis Prælationis, & dignitatum gradibus conſtituit, itaut, iis, in quibus apud Ethnicos erant primi eorum Flamines, & prima iudiciaria poteſtas, ſcilicet Rectores Prouinciarum, Proconſules, eorumque Legati præſent Patriarchæ ſeu Primates: in iis vero in quibus erant Archiflamines eſſent Archiepiscopi: in ſingulis vero reliquis Ciuitatibus præſent Episcopi, vt referunt Clemens Papa in cap. in illis 80. diſt. & Anacletus in cap. 1. 99. diſt.

2 Vnde ad imitationem Gentilium, eorumque Flaminum, & Archiflaminum Diuum Petrum ordinaffe Eccleſiaſticorum Prælatorum gradus, colligunt Petr. Gregor. ſynagm. iuris lib. 15. cap. 11. numer. primo. Henríquez in ſumm. libr. decimo, cap. 30. in princip.

3 Verum huiusmodi Eccleſiaſticorum Prælatorum gradus ad Cæleſtis Hierarchiæ ſimilitudinem inſtitutos fuiſſe magis pium, & Chriſtianæ Religionis conſentaneum eſt vt dicamus: quemadmodum enim in triumphante Eccleſia ſunt Angeli, Throni, Principatus; ita congruentiſſimo ordine in militante miniſtrorum Eccleſiaſticorum officia diſtinguntur per Episcopos, Archiepiscopos, Primates, & cæteros gradus, de quibus in cap. Clericos 21. diſt. comprobant Ryſſe. in tract. de præeminentia Archiepiſc. dignitatis in præfat. à princ. Pigi. de eccleſiaſt. hierarchia lib. 3. cap. 1.

4 Auctoritatem vero Clementis, & Anacleti in præcatis iuribus melius explicabis, ſi dicas Diuum Petrum ad abolendam idolorum memoriam ordinaffe, vt in illis locis, in quibus impie eorum Flamines ſacra faciebant, eiſdem nominibus, diuerſo tamen, Sanctoque Sacerdotio, veri & Sancti Sacerdotes veri Dei conſtituerentur:

5 Sicut Romæ deiecto ſummo idololatriæ pontificatu, ſubrogatum eſt caput totius terreſtris ſanctitatis, Summus ſcilicet Chriſtianæ Religionis Pontifex, vt eleganter ait D. Ambroſ. relatus in cap. Beati, 2. quaſt. 7. & Leo Pontifex in ſermone 1. de Natali Petri. Qui autem fuerint Flamines, à quibus, & ad quid inſtituti, vide apud Alexand. ab Alexandro dierum genalium lib. 6. cap. 12. & Polid. Virgil. de inuentor. rerum lib. 4. cap. 24.

7 Ex quibus colliges Episcopos non in villis, caſtellis, aut municipiis eſſe præficiendos, ſed tantum in maioribus populis, & frequentioribus Ciuitatibus, vt probant rex. in cap. Episcopi 80. diſtinct. & in cap. 1. de priuileg. vbi Abb. notat. 2.

8 Nam in caſtellis, & modicis Ciuitatibus ab Episcopis ponuntur Preſbyteri, quos Parochos dicimus, ſeu Plebanos, de quorum officio vide multa, quæ tradunt Lel. Zechi. de Republ. eccleſiaſt. cap. 27. cum ſequentib. Boll. in Oeconomica Canonica claſſe 2. cap. 1. §. 1. Petrus Gregorius diſt. lib. 15. cap. 24. bene aduertens à numer. 12.

9 Plebanos Parochos eſſe, non tamen omnes, ſed illos, qui maius habent beneficium, in quo ſunt capella, & deducitur rex. in cap. 1. ne clerici vel monachi in 6. licet Abb. & alij in cap. cum ab Eccleſiarum, de officio Ordin. vtunque id eſſe, & non diſferre exiſtiment.

10 Tituli vero, ſeu Eccleſiæ in quibus Parochi ponuntur, dicuntur parochiæ, quarum diuiſionem tam in Vrbe, quam in Orbe actū ſe feciſſe auctor eſt Dionyſius Pontifex in cap. 1. 13. quaſt. prima, de quo meminit rex. in cap. paſtoralis in princip. de his, quæ ſunt à Prælat. & latè explicant Polidor. Virgil. de inuentor. rerum libro quarto cap. 9. Nanan. in cap. placuit à numer. tertio de Pænit. diſtinct. 6. & multi de quibus Cened. ad Decretal. collect. 104. numer. 5. quibus pro ratione adde ſenar. de religione tom. 1. tract. de decimis lib. 1. cap. 21. à numer. 4.

11 Hinc opportune quaeres an ad ſubſtantiam, & eſſe ciuitatis requiritur, quod habeat Episcopum? Et prima facie videbatur affirmatiue reſpondendum per rex. in diſt. cap. in illis, vbi præcipitur, vt in maximis, & maioribus Ciuitatibus Primates & Archiepiscopi ponantur, per ſingulas vero alias Episcopi, conſonat caput primum, de offic. Ordin. ibi ſingularum Vrbiū; ex quibus in terris Chriſtianorum ſolas illas dici ciuitates, quæ habent Episcopum, dicit Bald. in l. ex hoc iure numer. 12. ff. de iuſtur. & de iure Canonico verum eſſe proſtitetur Aleſiat. in diſt. cap. 1. de officio Ordin. numero primo verſ. aut loquimur de iure Canonico, & de vſu Italiæ teſtatur Bart. in l. vltim. numero tertio, verſ. nam in vſu ff. de collegiis illicitis, & in Extranag. qui ſunt rebelles verb. Lombardia ſequitur Rebuſſ. in concord. titul. de collation. §. volumus verbo in Ciuitatibus, Card. Tufch. præſt. conſuſ. tom. 1. littera C. conſuſ. 280. numer. 15. & alij quos refert Cened. ad Decretal. collect. 101. numer. 1.

12 Verum contrarium, immo non requiri ad ſubſtantiam, & eſſe ciuitatis, quod habeat Episcopum, probatur à Doctõribus communiter in diſt. cap. 1. de priuileg. vt poſt Abb. concludit ibi Decim. numer. 8. qui pro ſua opinione illum rex. dupliciter inducunt: primo dum de maioribus Ciuitatibus loquitur, ac ſubinde in modicis, ſeu paruis contrarium ſupponit; Secundo dum decidit in Ciuitatibus ponendos eſſe, videtur ſupponere iam antea fuiſſe Ciuitates in quibus ponuntur: tertio, & fortius probatur ex diſt. cap. 80. diſtinct. dum prohibet ne in caſtellis, & modicis Ciuitatibus Episcopi conſtituantur, ſicque aperte probat dari modicas Ciuitates, quæ Episcopum non habent: Quarto oſtenditur, quia ſi ad eſſe, & ſubſtantiam Ciuitatis requireretur Episcopus, ſequeretur quod ſi ob delictum, vel acris intemperiem, vel aliam cauſam Ciuitas priuaretur Episcopo, deſineret eſſe Ciuitas, iuxta generalem

regulam tex. in l. Iulianus §. si rem ff. ad exhibendum, cum similibus, & tunc sine Episcopo priuata adhuc Ciuitas remanet, vt in casu notabili Ciuitatis, quæ proprium occidit Episcopum probat tex. in cap. ita nos 22. q. 2.

13. In hac Doctorum contrarietate, vt certa ab incertis separentur, aduertendum est, quod vel quaritur de iure gentium, & certum est eo attento Vrbes sine Episcopis fuisse, quos deinde in lege Euangelica ordinatos esse constat ex cap. Vrbes 80. dist. Aut quaritur de iure ciuili, & dicendum est quoad priuilegia, Principis secularis requiri ac sufficere auctoritatem, vt sub distinctione resolunt Rebuff. in concord. tit. de collat. §. statum 2. verbo in Ciuitatibus Castr. in dist. cap. 1. de priuileg. nu. 7. Abb. num. 2. Deci. à num. 18. Duenb. reg. 32. Aut quaritur de iure Canonico, & verior est contra Bald. & Alciat. ac alios post illos adductos: qua opinione retenta non obstat tex. in d. c. in illis, tripliciter enim respondet Deci. in d. c. 1. à numero 13. duo intellectus sunt principales. Primus quod

ad rationem boni regiminis pertineat, quod Ciuitas habeat Episcopum, idque solum re vera concludere ibi testatur. Alter vero quod sensus eorum sit negatiuus, quod Episcopi non ponantur in illis, sed in solis Ciuitatibus, atque ita quod sine Ciuitate Episcopus esse non potest: Vnde quando nouus erigitur Episcopatus, villa, vel oppidum, in quo erigendus est, prius Ciuitatis honore decoratur, vt optime probat tex. in d. Extrā. saluator vers. volentes, de præbendis, inter commun. & post Bart. notat Petr. Gregor. res benefic. cap. 17. num. 2. non tamen conuersio sequitur, quod Ciuitas non possit esse sine Episcopo, immo contrarium concludunt prædicta fundamenta. Aut tandem de consuetudine quaritur, & fatemur ex testimonio Bart. & aliorum in locis supra relatis, Ciuitates dici omnes, & solas illas, quæ habent Episcopum, vel habuerunt; & sic intelliguntur, quæ docent manifestum signum demonstrationis quod sit Ciuitas, esse illud, quod habeat Episcopum, secundum Perus. Deci. in d. c. 1. num. 17.

Admonitio ad Lectorem.

Hic Capiti subsequenter annexendam duximus nouam Episcopatu omnium totius Orbis Christiani notitiam, quam, variarum Nationum in Vrbe existentium Collegia consulentes, multis additis Episcopatibus, alijsque nouiter in Archiepiscopalem dignitatem euectis non sine magno labore in moderniore redegitur statum, paternaque eorum vocabula summa diligentia inuestigantes. Illud maxime impresentiarum aduertendum duximus nostræ intentionis non esse in Archiepiscopatu vniuersiuique Regni ac Comprovincialium ordine disponendo antiquioribus aliquod præiudicium inferre, cum horum aliqua inuestigandi veri gratia ex alieno iudicio scripserimus. Vale.

EPISCOPATVVM OMNIVM TOTIVS ORBIS NOVA, ET EXACTA NOTITIA.

Episcopus, qui à sex antiquioribus S. R. E.

Presby. Cardinalibus optantur.

Ostiensis. *Ostia.*

Decano Sacri Collegij Illustriss. D. D. Card. pertinens, cui de nouo vnitus est Vellitern. vulgò *Vellitri.*

Portuensis. *Porto.*

Tusculan. *Frascati.*

Sabinensis. *Sabina.*

Prænestin. *Pelestrina.*

Albanensis. *Albano.*

Episcopatus, qui sunt sub Romano Pontifice, & non sunt in alterius Provincia constituti.

IN LATIO, TVSCIA, ET CAMPANIA.

Tiburinus. *Tinoli.*
Anagninus. *Anagni.*
Seguinus. *Segni.*
Ferentinus. *Ferentino.*
Alatrinus. *Alatro.*
Nepefinus. *Nepi.* } inuicem
Sutrinus. *Sutri.* } vniti.

Viterbien. *Viterbo.* } æquè princ.

Tuscanen. *Toscanella.* } vniti.

Verulanus. *Veruli.*

Hortanus. *Orti.*

Ciuitatis Castellane } vniti.

Ciuitas Castellana.

Volaterranus. *Volterra.*

Lucanus. *Lucca.*

Lunen Sarzanen. *Luna, & Sarzana.*

Politianen. *Montepulciano.*

Soranus. *Sora.*

Fundanus. *Fondi.*

Caictanus. *Gaeta.*

Terracinensis. *Terracina.*

Sunt & alij in Regno Neapolitano, qui sub Theatino Archiepif. & alibi cum exemptionis titulo collocantur.

IN VMBRIA, ET MARCA ANCONITANA.

Balneoregien. *Bagnarea.*

Vrbeuetanus. *Oruiero.*

Perusinus. *Perugia.*

Ciuitatis Castell. *Citta di Castello.*

Spoletanus. *Spoletto.*

Affisienfis. *Ascisi.*

Fulginatenfis. *Foligno.*

Nucerinus. *Nocera.*

Reatinus. *Rieti.*

Tudertinus. *Todi.*